

Год. VI.

Број 34.

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.**

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 18. августа 1896.

**Један поглед на патриотизам
у Хришћанству.**

Приказао по равним изворима С. Аранички протопр. капелан.

Није непознато број оних, који било из необавештености, било из начелног рђавог расположења према религиозним идејама у опће, специјално пак према начелима хришћанске вере, не престају, да представљају и износе цркву управо као непријатеља државе, а сумњају у патриотизам њезиних следбеника, велећи, да црква само тражи безусловну покорност божјим заповедима и својим законима, а никако у исто доба и савесно испуњавање дужности према држави и отачбини. Одавна се, па и данас, без икаква разлога пребацује Хришћанству космополитизам, који иде управо на штету државе и народности, те је многи данас тога мишљења, да се држава и Хришћанство са свим мимоилазе. С те стране

многи ће „ватрени“ и „истинити“ патријота пре и раскрстити са својом црквом, у којој је крштен и однегован, само да се о свој „патриотизам“ не би огрешило. У колико су пак оваки назори оправдани, то ће се моћи беспристрасан читалац у току ове расправице уверити, одакле ће видети, шта је човеку, дакле и Хришћанину, његова отачбина; какав је положај Хришћанина према власти државној; одакле ће се и упознати са оним разлозима, са којих треба да бије срце у грудима сваког Хришћанина за отачбину његову, и са којих треба да најрежније негује свој патриотизам.

* * *

Између многих особина, што их је човек собом донео на овај свет, живи у њему један силак инстинкт, који је природа усадила управо као чудо у срце целога човечанства. Тај је инстинкт патриотизам у којем

се састоји искључиво преимућство разумног човека.

Животиња и биљка развијају се по утецају климатских одношаја. Ако их пренесемо и пресадимо у плодит и повољан предео, оне ће јачати и напредовати, по својем органском саставу, оне траже само негативне услове.

Но све то човека не задовољава.

Наступе суморни јесењи дани, жалосно доба оно, када све почиње да вене и прелази. Уморни сунчани зраци не обасјавају више нит топлотом својом загревају птичија гњезда. Ледени северац фијуче и звижди кроз густо шумско грање, а с дрвећа тужно опада пожутело лишће. Сав хоризонт, заодевен сивом маглом, изгледа као угашена жеравица, или као мутан, без икаква жара, поглед изнемогла и оседла старца, који стоји на обронку гроба свога. У магловитој атмосфери трепери нешто као дуги бели конци, као да би природа хтела да својим подераним велом застре лице обамрлој земљи.

Ипак се изненада осмене сиво небо, а осмејак се тај помеша и изгуби у оном суморном расположењу. Забринуте птичице скупљају се високо у своје јато и опет се поплашене разлећу. Оне се праштају од својих гњезда. Сада започиње њихово велико путовање. Цела се породица креће у најлепшој заједници, спушта се тамо, где ју вуче њезин инстинкт, назира своју домовину онде, где ју бура собом однесе. Лако заборавља она дотадању отачбину своју.

Само човек није у стању да заборави отачбину своју, оно место, где му је једном колевка стајала, где га је топао материн пољубац из сна будио, где су га после чисте и искрене молитве у његову креветцу материне бајке и звуци песме-успаванке успављивали. Срце његово једино за њом жуди, као што чезне тиче из свога гњезда украдено, да се врати под крила своје мајке. Обасни га изобиљем и благом целог света, он ће се осећати несрећним у далекој туђини. Немирни поглед његов стаје и задржава се на небеском своду, чији се крајњи сиви обронак можда већ надвео над његовом домовином. Он по-

здравља облаке и птице, које лете к отачбини његовој. С највећим уживањем удише он ваздух, који му ужива његово бледо лице, као да би му исти доносио на своји уморни крили балсамски мирис шаренога цвећа из његове отачбине.

„Ко отачбину промене мора и срце променути“, вели песник, и има право.

Бог је дао човеку само једно срце и једноме срцу, само једну отачбину. То је свети закон узвишене љубави, да исти сва њезина осећања у једно огњиште — као жижу сабира и само на једну тачку своди. Јер када би срце поделило осећаје своје у разне правце, то раштркани зраци никада не би били у стању да загреју топлотом својом.

Хришћанско братство састоји се у сличном испуњавању дужности — љубави према ближњем. Но ни сам Бог не тражи од нас, да ми сваког човека љубимо једнаком љубављу и да су нам равни грађани свих земаља и држава.

Јер: „Ни само сунце не може да обасја сваки кутић васионе. А срце је човечје само малени жижак и кандилоце, које је кадро да светлошћу својом врло мален простор осветли. Пренесиш ли га с једног места на друго, то ће за собом само таму остављати, за то се морамо ми негде утврдити и стално настанити, да овај круг благотворном светлошћу стално усрећимо“.

„Само је једном Богу било могуће, да се жртвује и умре за цео свет. Човек полаже живот за своју децу, за своју породицу, за своју отачбину, смртно срце није у стању више шта поднети.“

Отачбино, Ти узвишена тајно, Ти света речи, Ти вечни и непресушни изворе најчистије љубави! Ти, која си и очи самога Спаситеља оросила сузама, када је помислио на судбу и пропад град Јерусалима, за што си нам Ти тако драгоцен, за што си тако мила срцу нашем?

За што? Јер ми све, што је мило и драго срцу нашем, у Твом светом имену гледамо. Ти ниси само идеал, празан символ без живота и стварности, него си Ти жива истина, коју ми видети, осетити и схватити можемо.

Суза твоје матере, која пада на рану

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNIB.RS

твог рањеног срца; први осмејак твога детета, који испуњује срце твоје осећајем надземаљске радости; маховином покривен гроб, под којим се одмарају и почивају свете кости твојих предака; прва песма, чији звуци још и сада одјекују у твојој души; твоји пријатељи и сродници, који беху тако близу срцу твоме; таласасте њиве са богатим златвим класјем; оне бајке, када су те у колевци људали; *fata morgana* са оних пространих равница; онај непроходни густиж у твојим шумама; она висока стабла танких и витих јела; онај жубор бистра поточића и лупкарање красних водопада, све то скупа узето, то је твоја отачбина.

То је место, на коме си ти научио да мајку своју љубиш; где си Бога познао, на чијем су светом огњишту рођена твоја деца, подмладак крви твоје, и за чију је груду прирасло твоје срце, јер твоја суза може капнути и оросити само ове гробове.

Задржи се, настани се у једном страном великом месту, према велељепности и сјају мраморних палата остаће ладно твоје срце, ти ћеш се дивити појезији разних залива и величанственим стубовима красних дворана, ведрини Неапољског неба и плавичасгим острвима љубичастиг мора. Све ће ти се чинити лепо, али ти нећеш то моћи љубити. Поред оних колосалних и великољепних зграда доћиће ти на памет, изаћиће ти пред очи колебица твојих родитеља, трском покривена, најмилије и најсрећније местанце радости из детињства твога; огромни простор колосалних цркви притискиваће ипак душу твоју и ти ћеш се сетити оне једноставне окречене црквице у маленом селу своме, где си први пут слушао службу божју и први се пут Богу помолио.

Сећање се твоје враћа к служби твога некаданшњег свештеника, заједничкој молитви твојих мештана, а у души твојој опет за тренутак одјекне милозвучни глас онога звона, које те је пред вече, изјутра и усред дана на молитву у црквицу твоју позивало. На најлепшем, на ђенованском гробљу жудиш ти гробовима твојих милих, гробљу места твога, над којим се шири дивни мирис мирисавог пољског цвећа, да паднеш пред трошни и иструли крст, испод

кога вечни санак борави оно, што ти је на овом свету најмилије било. Ти се сећаш свега тога, јер тамо је твоја мила отачбина.

„Не видиш ли ти у том руку провиђења? Бог је привезао човека за груду његове отачбине ланцем нераздвојне љубави, да се ми поделимо и настанимо по свим крајевима земаљске кугле и да буду ледене пустоши Исламске исто тако настањене као и песковите Афричке пустиње“, вели Шатобријан.

Оној пустињи, оном ледењаку, који је његова отачбина, приљуби се човек чвршће, него на ма што друго, што би му земља могла пружити. Срце његово боли и цепа се, ако је мора напустити, и он је срећан, ако му се под његов сандук као узглавље метне шака земље, коју је он собом донео.

Ову дивну љубав је дакле сам Бог у душу човечју усадио. Она долази с нама на свет, њоме су нам прожмане све наше мисли, њу носимо собом и у ледени гроб.

А оно, што је посадила у наше срце сама десница божја, може бити само извор врлине, источник моралног добра. Јер за навек остаје истина, што нам вели св. писмо: „Бог, који је створио срце човечје, обдарио је исто осећајем и показао му добро и зло“.

Ето дакле шта је отачбина човеку, ето дакле да је љубав према њој осећај *природне љубави*, коју је сам Бог човеку у срце усадио.

(Свршиће се)

Беседа на Јеванђеље Матејево

гл. VIII ст. 5—14.

По руски с изворима израдио: М. Попадић.

„Ни ко Израилан толки вкрь шкртохъ“

(Мат VIII. 10).

Када је Христос овим речима преузео и похвалио веру једнога незнабошца више него веру свега Израиља, то се Израил тај постидео, православни Хришћани, постидео се велим, јер је негда о њему казао пророк: „Зна се у Јудеји за Бога, у Израиљу је велико име Његово“ (исал. 76. 1); а ето, при свем том Христос вели, да код њих није нашао ни толико вере, колико код једнога незнабошца. И заиста је правична и истинита ова реч Спасите-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

лева, јер су незнабошци Израилђане у вери свагда превазилазили. Тако на пример: погледамо ли умним очима својима на само рођење Христово, то ћемо увидети, како незнабожачки цареви са највећом жудњом долазе на поклонење у пеленама повијеном Цару небесном и као Господу своје приносе му дарове: злато, ливан и смирну; дочим пак Јудеји у исто доба збуњују се и плаше, као што и вели св. Јеванђеље: „Ирод се уплаши и сав Јерусалим с њим“ (Мат. 2. 3), и за то после тога „посла те побише сву децу по Витлејему и по свој околини његовој од две године и ниже“ (Мат. 2, 16), како би међу њима и Христа погубио. Посмотримо ли пак даље живот Христов, уверићемо се, да незнабошци признају божавство у Христу, јер када видеше многе силе и чудеса Његова, признаше, да таково шта обичан човек чинити не може. Тако Грци траже Христа, Самарјани Му верују, а Јудеји на против с дана на дан све се више на Њега гњевом распаљују. Када они чуше да је Христос ослабљеном грехе опростио говоре: „онај хули на Бога“ (Мат. 9, 3). Када видеше да бесове из људи гони, то они тумаче овако: „Овај друкчије не изгони ђавола до помоћу Велзевула кнеза ђаволскога“ (Мат. 12, 14). Када видеше слепца од рођења, како је божавственом силом Христовом исцељен, то га они гоне да затаји то славно чудо Христово, а самога Христа називају грешником, са овим речима: „подај Богу славу; ми знамо да је човек овај грешан“ (Јов. 9, 24). Напослетку, када никаквим лукавством и сметкама не могоше славу Христову уништити; то архијереји и фарисеји дошавши у синагогу на збор и договор рекоше: „Шта ћемо чинити? Човек овај чини многа чудеса. Ако га оставимо тако, сви ће га веровати“ (Јов. 11. 47, 48). „Видите да ништа не помаже? Где свет иде за њим“ (Јов. 12. 19). И тада на томе збору закључише да убију Исуса. Први је Кајафа, поглавар свештенички, поткрепио тај закључак са овим речима: „И не мислите да је нама боље, да један човек умре за народ“ (Јов. 11. 50). То је, дакле истина да у Јудејима није био толики и такви

жар вере, колики је и какови је исти, свом јачином својом у незнабошцима пламео. И зар их за то не треба стид да обузима?! Но да ли стид тај, православни Хришћани, и до нас не допире, да ли се речи Христове и на нас не односе?! Јер и ми носимо на себи име новоизабранога Израилја.

Па сада, љубазни моји, пажљиво промотримо у овој беседи нашој: да ли је наша вера таква, да би се ми с њоме пред осталим народима похвалити могли?!

Но можда ће ко год одмах у самоме почетку ове беседе моје рећи: где другог Дијогена! Он је у сред дана са свећом између људи тражио човека; а овај међу вернима стоји, па тражи веру њихову. Почем поменути Јудеји нису били неверни Богу, по свагда су се хвалили и овако говорили: „Ми оца једнога имамо Бога“; то можда је и о њима Христос казао: „ни во Израили толики вѣрѣхъ вѣрѣхъ.“

Но оставимо ми сада на страну свако противречје, те прво у св. Писму сведочанства потражимо, кроз која човек заиста и веру своју засведочити може. И где наћи ћемо два сведочанства! Једно у речима апостола Павла који каже: „јер се срцем верује за правду, а устима се признаје за спасење“ (к. римљ. 10 10). А за тим и сам Спаситељ вели: „А који год призна мене пред људима, признаћу и ја њега пред Оцем својим“ (Мат. 10, 32). А апостол Петар у својој првој посланици пише: „Господа Бога светите у срцима својима, а будите свагда готови на одговор свакоме који вас запита за ваше надање“ (I. Петр. 3. 15).

Друго сведочанство налазимо ми у посланици св. апостола Јакова који вели: „покажи ми веру своју из дела својих“ (гл. 2. 28). А те речи потврђује и сам Спаситељ наш, јер својим ученицима препоручује међусобну љубав са овим речима: „По том ће сви познати да сте моји ученици ако узимате љубав међу собом“ (Јов. 13. 35).

Па када смо, богољубазни Хришћани, оба ова сведочанства у своје расуђење узели, то сада погледајмо по свету да видимо, колико је у њему верних слугу божјих. И одмах на први поглед угледа-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ћемо прво сведочанство код многих и многих народа, угледаћемо ми велим, да се већ име божје слави и велича на четири краја света, да се Христос исповеда и у Европи, Азији, Африци и Америци. А то када видимо ми се радујемо и дужни смо много се радовати, јер је Господ благоизволео себе показати роду човечјем тако; да је светлост науке Његове, светлост разума и истине уништила таму и мрак незнања и идолослужења. Посебно пак, када погледамо на отачбину своју, видимо, да је она сва просвећена вером и познањем једног и истинитог Бога; а као залогу свега тога видимо још и многе задужбине и свете храмове божје, у којима се, под моћним окриљем Његова Величанства цара и краља, — Господара ове земље наше, — поји св. литургија овог света као и онога

И када ми све то видимо, онда заиста морамо да се из свега срца и душе своје радујемо, па под утисцима те душевне радости своје, без оклевања, да применимо на себе и све друге, оне речи апостола Петра, у којима се роду избраноме и верним Хришћанима, особита похвала изражава, а те гласе: „а ви сте избрани род, царско свештенство, свети народ, народ добитка“ (I. Петр. 2. 9). Но у тој нашој, можда преухитреној силној радости утишава нас свети Јаков, те нас у својој посланици учи: да не гледамо само на веру устима исказану, јер, „и ђаволи верују“ и то не само просто да верују но „и дркћу“ (Посл. Јак. 2, 19). При томе још долазе нам на ум и оне речи Христове: „Неће сваки који ми говори: „Господе! Господе! ући у царство небеско; но који чини по вољи Оца мога који је на небесима. Многи ће рећи мени у онај дан: Господе! Господе! нисмо ли у име твоје пророковали, и твојим именом ђаволе изгнали, и твојим именом чудеса многа творили? И тада ћу им ја казати: никад вас нисам знао“ (Мат. 7. 21—24). Даклем, оба ова сведочанства доказују то, да прави и истинити Хришћанин не може се само по томе познати, ако веру своју устима исповеда, него је за то нужно и једно друго сведочанство којим ће веру своју и засведочити, а то је: добро и

благо дело његово.

Но о свему овом многи, па и сами неки Хришћани, наиме: лутеровог и калвинског исповедања, — не ће ништа да знају; шта више тврде, да није нужно да се вера и добрим делима засведочава те веле: „дела за веру, нису ништа“ Но противу ове њихове очевидне заблуде ми одмах можемо на супрот привести оне речи св. Јакова: „јер као што је тело без дјуха мртво, тако је и вера без дела мртва“ (Посл. Јак. 2. 26). Па даље одмах да их запитамо: шта је вера? И они ће заједно са апостолом одговорити: „вера је пак тврдо чекање онога чему се надамо, и доказивање онога што не видимо“ (Јевр. 11, 1). Изредно! Но шта је друго оно чему се ми надамо, ако не: васкресење мртвих, последњи суд, живот вечни и мука вечна? Зар Хришћанину који чека васкресење мртвих нису неопходно нужна добра и блага дела? Да су заиста нужна, то се види из ових речи Христових: „и изићи ће који су чинили добро у васкресеније живота, а који су чинили зло у васкресеније суда“ (Јов. 5, 29).

По томе дакле: ко хоће да се онот блаженог и вечног живота удостоји, мора живот свој овде на земљи добрим делима украшавати. И заиста да је тако, јер исти живот по обећању Христовом само ће праведници получити. Но при свем том не престају наши противници подизати глас свој, те у прилог те заблуде своје наводе баш речи и самог ап. Павла, а те су: „човек се не ће оправдати делима закона, него само вером Исуса Христа“ (Галат. 2, 16). Па за то и веле: „на што нам дела требају, када једина вера човека оправдава“? И оваковим својевољним тумачењем тих речи апостолових као штитом закриљени, већ мисле да је победоносна палма коначно у рукама њиховим. Но задржимо их мало, те разумно промотримо разна тумачења тих речи апостолових, од стране црквених учитеља наших. Постоји тројако њихово тумачење истих речи. Једни то тумаче тако: да апостол не подразумева дела љубави, но: церемоније, жртве, обрезане и остала таква дела, која су законом Мојсејовим узаконена. Други пак; овај текст

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

прилагођавају моралним добрим делима и то у толико, у колико иста не бивају од вере и каква су дела још негда, по самом природном закону и сами незнабошци чинили. И напоследку неки ове речи апостола разуму тако: да почетак оправдања човечјег зависи само од једине вере, а савршено пак оправдање његово зависи и од дела. И ово је све истина. Јер церемонијална дела заиста не могу оправдати човека, па за то их апостол на другом месту у својој посланици одбацује те вели: „Јер и Христу Исусу нити што помаже обрезање ни необрезање, но вера, која кроз љубав ради“ (Гал. 5. 6). Дела пак, која без вере бивају, исто тако апостол не уважава и њима се човек такођер оправдати не може, као што и вели: „а без вере није могуће угодити Богу“ (Јевр. 11, 6). А почетак оправдања вером, изражава апостол у овим речима: „оправдавши се дакле вером, имамо мир с Богом кроз Господа свога Исуса Христа“ (к. Римљ. 5. 1). А када пак човек веру своју и добрим делима засведочи; онда потпуно и савршено оправдање постизава. Као што о томе и апостол сведочи: „пред Богом нису праведни они који слушају закон, него ће се они оправдати који га творе (к. римљ. 2. 13).

Погледајмо сада, православни Хришћани, сваки на себе самог и запитајмо се да ли и ми имамо оно друго обележје вере своје? Може ли ко год из дела наших увидети праву и истиниту веру нашу? Одговорићемо примером: Када би се у свету појавио какав нови, непознати човек, те би захтеле да дозна које је права вера. Па у тој намери, да то дозна, прошавши кроз све незнабожачке пределе, напоследку да дође и код нас; у уверивши се из речи наших, да ми верујемо у једнога и истинитог Бога и да је вера наша православна, још би требао и сведочанства о делима нашим. Помислите, какве би ми њему тада доказе о делима својима показали? Ми би га без сумње упозорили прво, на наше честе постове; но он би нам на то одговорио: то сам много таквих случајева видео и из повеснице незнабожачких народа. Тако сам видео циничног филозофа

где се травом храни, видео сам Галена како за целога века свога строго дјеталан живот проводи, видео сам Инократа како нигда сит од стола свога не устаје. Зар ви не можете мени што особитије показати? Ми би га опет даље упозорили на тамјан, свеће и друге ствари, које у цркву божју доносимо; но он се и с тиме не би задовољио, него би рекао: све је то похвално, али много томе сличнога видео сам ја и код незнабожаца; па с тога невидим у чему се ви разликујете од њих. Покажите ви мени ако можете, вашу добру веру потврђену са добрим животом вашим. Па шта ћемо ми тада? Зар нас неће стид обузети, а савест нашу велики зазор уздрмати? Јер је то истина, ми не знамо, шта би му на то одговорили. (Свршите се)

Оруђе против данашњег духа времена.

Мото: „Ни једно добро на свету није веће, од хришћанске религије.“ —

(св. Августин)

Не морамо се ни бојати, да ће нам се нека претерана ревност пребацити, ако отворено изјавимо, да се начин мишљења данашњег времена о хришћанској религији одаје индиферентизму и очигледном омаловажавању. — Или коме би данашњи дух времена био непознат, па да није искусио још, како се приметно умножава број оних, који отворено говоре, да је све једно то, био човек Хришћанин или не, припадао којој црквеној заједници или не, да човек и без хришћанске религије може да буде поштен, добар грађанин и честољубив. — Кома није познато, да данас има доста таквих залугалих умова, који се не стиде, о јединој спасавајућој Христовој вери и учењу с подсмехом, презирањем и понижењем говорити и писати, те све силе свога ограниченог ума употребити на то, да се са свима могућим ништавим средствима боре против Христове вере и својим безбожним списима трују и одвраћају оне Хришћане, који се у вери својој почели колебати, па се од срца радују, кад своју цељ и постигну. — Кома није познато, да има данас већ — а крај нових рефорама биће их и више — безбожника, који би, да им је могуће и да су у власти, срушили

постојећи напредак, цркве, манастире и само свештенство, једном речи све оно, што је човеку Хришћанину свето и узвишено; да има божбожника, који би сваки осећај вере и побожности у човеку и све што је племенито и узвишено у човековом друштву уништили? —

Наравно да се они изговарају, да не исмевају и не дирају религију, већ само предрасуде; али је лако појмити, шта они под тим разуму. Хоће религију без цркве, цркву без закона, закон без обвезе; — религију без Хришћанства, Хришћанство без вере у Исуса Христа, јединог Сина Божјег, без вршења његове свете науке и његових заповеди; хтели би веру, коју би употребили на свој начин. — Предрасуда, то је она велика реч, с којом хоће да загладе мржњу своју према религији, као да им бајаги само истина лебди пред очима. Но подсмех и поруга, и љубав к истини — каква противност!

Који би честити Хришћанин, знајући шта има хришћанској религији да захвали, могао према овакој грдној неосетљивости, према очигледној мржњи к вери у ово доба бити равнодушан? Кога не би ожалостило и ко не би очајавао, кад помисли, шта се све из тог изродити може, кад би то хрђаво расположење, непоштовање и дрско опадање и одрицање све већег и већег маха отимало? Шта би све следовало, кад би се уништило постојећи мир и поредак, свака сигурност, срећа и добро државе, па и сваког појединог човека, кад би несавесна и неразумна срџба ради уништења Христове науке и вере, све већма се ширила? Јер признајмо само отворено, да такви подсмевачи и поругачи играју улогу отвореног непријатеља према самом људском друштву. А да је то све тако, као што сам до сад навео, уверени су о томе — сигуран сам — како велики тако и мали т. ј. како они, који пишу и књигом се баве, тако, на жалост, и наш ратар, а особито сеоски, јер такви кад у варош дође, ретко кад чује и научи се чему добром, већ увек злом. — А особито средњи сталеж, тај највише проповеда и шири данас безверје, учећи прост свет да нема Бога, да црква и свештенство ништа није. А баш вера, коју они поричу, као и њен спасоносни поредак, који опет омаловажавају, то је управо сигурна стража и јако оруђе за слободу праву и право благостање наше. — Свим могућим сред-

ствима и начином раде, бургијају и роптају против данашњег постојећег стања. Али васпитавамо ли ми држави само такве људе, који су допадљиви само подсмевачима и поругачима, каква забуна, каква разузданост, какви пороци неће све владати и постојати онда у друштву људском! Наћи ћемо велике и силне без поштовања Бога и савести; ниже без поштовања појстојећег реда и закона; поданике без верности и чистости; омладину без стида и морала. — Само слепи код очију неће да увиде, е они својим подмевањем и поругом сами својој слободи и сигурности стоје на путу, па ипак не малксавају, да Христову веру као по државу некорисну, већ шта више као шкoдљиву профанишу. А тешко грађанском друштву, ако то омаловажење Христове науке од сад све већег и већег маха отимало буде, јер је само она чврст и сигуран бедем и ослонац, који је једини кадра насилни ток данашњег духа времена, неки бајаги слободни либерализам, зауставити. — А куд ћеш тек ти јадни мој српски народе отићи са безверјем? у пропаст! Јер буд ми овде бројно и материјално опадамо, туд још ако се заносили будемо безверјем — онда нам спаса нема.

Ово је лакле предмет, о коме хоћу неколико речи да прозборим. Да докажем прво: од какве је користи хришћанска религија по грађански живот наш, како се она на три начина познати може, а друго: да нацртамо дужности, које услед тога по нас произлазе. —

1. Хришћанска религија је чврст ослонац владарима. —

Поданик, који мудре и свете законе једне Хришћанске религије презире, такав свакад бива ужасним мислима, нечистим намерама и злом вољом према предпостављенима узнемираван. Непрестано му лебди пред очима онај силни сјај, који код силних и моћних великана влада, види како се силне људске руке муче и пате да им створе уживања ма само и за један дан; слуша о њиховој угодности; како се све могуће уметности и вештине црпе, само да их од јутра до мрака од сваког терета лишити могу и да све од њих уклоне, што би им на терет и непријатност служило. — Он зна и уверен је о томе, да све у изобиљу имају и уживају, док међу тим сироти по кодебима, надничари и просјаци у свему и свачему оску-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

девају тако, да немају ни хлеба насушног; да док читава војска послужитеља у оних чека само на један миг, па да се све креће, догле да су многи доле сваке људске помоћи лишени, остављени сами себи и изложени свакој беди и невољи, тузи и јаду. — Па поред свег овог васколиког сјаја, красоте и уживања не могу од себе уклонити уверење ни сами владари, да су и они сами људи, људи, као и сваки поједини њихов поданик, као и сваки најсиромашнији занађија и најјаднији просијак. — Роде се као и сваки други створ људски, слаби без помоћи и без моћи, ране их и одевају, изучавају и васпитају. Шта више, и владари изложени су сваковрсним телесним и душевним болестима; разболу се и они, умиру и страше се смрти, боје се и страше смрти већма него сиромашак, који никакво благо, никакво достојанство иза себе не оставља, осим своју сиротињу или највише — просијачки штап.

Дакле владар, човек као и ја — од куд његова моћ да управља и влада? Од куд моја дужност — покоравати му се? Од куд сва та права? За што да сам створу једном, коме сам по природи једнак толико потчињен, толико покорности и пожртвовања дужан?

Ето, то су мисли, које немирног поданика воде странпутицом, кад свете и мудре законе своје вере презире и не поштује, те врло често постојећи поредак, који међу подаником и владарем треба да постоји — нарушава, услед чега се општи мир и ред ремети. Јер како у овом случају учи вера Христова своје поданике? Ма какова постојећа власт, божја је уредба! Кроз мене, говори Господ у ст. Завету, владају царези; кроз мене господаре кнезови и сви владоци на земљи; јер само ја једини имам силу и власт. — Свака душа да се покорави властима које владају; јер нема власти да није од Бога, а што су власти, од Бога су постављене Ко се дакле супростави властима, супростави се наредби Божјој; тако ето пише и ап. Павле у посланици својој Римљанима

Како би дакле добар Хришћанин после овакових јасних доказа учења религије, ако му је она одиста света и путевођа његовог живота, могао немиран, незадовољан и опасан грађанин постати? Хришћанину сваком и у сваком случају Христос Спаситељ треба да служи за пример, те да му савесно следеује!

Коме није познато, како су некад незадовољни Јудеји склоњени били јако устанку и побуни, пошто су од Тиберија, тадашњег цара, јако гњетени под јармом стењали и злостављани бивали? Тиберије и његови државници, тирани, који су срамотили човечје достојанство, бесчастили су и рушили храмове Јудејске, њихове свештенике бацали у тамнице, а сам народ мучили на најгрознији начин. — Каква несносна и мучна владавина! Не би ли зар за право дали таком једном народу, који би у таким приликама викао: *Је ли дозвољено, да ли је право и поштено, да се тако нечовечном владоцу данак плаћа?* Па шта је одговорио Христос? Како је учио и како саветовао Он једном и пликом народ, који је насилнички подјармљен, под тешким оковима стењао? — *„Дајте цару царско што је!“* Не значи ли то: не дижите се, не буните се, већ покоравате се закону? То је ето наука Голготског Мученика; а какав му беше пример? Исто као и наука му! Јер ко је више од своје власти гоњен и мучен него Он? Нико га није бранио од поруге и подсмеха безумне светине; допустили су његовим непријатељима обесно вређати га, узимаху лажне сведоке без икаквог доказа против њега, мучили га и кињили. И шта ради сам Мученик? Он радије трпи и сноси, него што би се на власт потуужио: *„ти не би имао никакву власт, рекао је Христос Пилату — да ти није дана с више!“*

(Наставиће се.)

Свечан дочек високопреосвећеног епископа вршачког г. Гаврила Змејановића у Вршцу.

Вршачка српска православна црквена општина, по свом одличном гласу који ужива у Српству и по уважавању свога љубљеног епископа Гаврила Змејановића, сматрала је за своју пријатну дужност, да му приреди свечан дочек, позвавши на суделовање све местне црквене и политичне власти и друштва, као и све црквене и политичне власти на територији ове епархије; а српско протопрезвитератско звање вршачко обзванило је свима парохијским звањима и црквеним општинама свога подручја овај дочек, као што је тако исто учинило и протопресвитератско звање белоцркванско и панчевачко. И допста, 4. августа Вршац је био о-

бучен у свечаном руху. Домови дворске и панчевачке улице — куда ће спровод проћи — бејаху искићене цвећем и ћилимовима, а народ по улицама пливаше у радости, што овако свечано дочекује свога архијереја. Политична општина подигла је о варошком трошку славолук; склопљен је и бандеријум варошких и коњаника из оближњих села. Поједини сталежи са црквеним литијама, корпорације са својим заставама, школска деца — 80 девојчица у бело обучене и цвећем окићене — пратећи „небо“ и свештенство, сви изађоше од саборне св. Николајевске до св. Успенске цркве, да ту спровод дочекају, те одатле, заједно са осталим народом, допратише владикау на молебствије у саборну цркву. У типичној овој ипак је одржан примеран ред, што је ову свечаност још већма уздигло.

Тачно у 4 и по часа стигао је жељезнички влак од Тамишграда, којим је владика, уз пратњу протопресвитера панчевачког г. Саве Стојшића, Стевана В. Поповића управитеља Текелијанума, Павла и Ђорђа Јовановића министарског чиновника, Јована Протића пароха крушевског, оца Валеријана Прибичевића професора Монашке Школе и јерођакон крушевског Вићентија, допутовао. На станици жељезничкој дочекао је владикау силан народ урнебесним живеом! Ту га је поздравио добродошлицом: пресветли велики жупан г. Елемир пл. Ђалфи, у име вароши Вршца градоначелник и краљ. саветник благородни г. Јосиф Семајер, а у име вршачке српске православне црквене општине, председник њен г. Ђура Цвејић, на које је поздраве високопреосвећени г. епископ *Гаврило* прикладним отпоздравима одговорио, првом и последњем српски, а другом немачким језиком.

Од жељезничке станице до св. Успенске цркве непрегледне упараћене каруце — а нарочито оне у којима је владика са великим жупаном место заузео — са импозантним, у народном руху коњаницима на челу, пратиле су владикау до св. Успенске цркве, одатле се исти споредном улицом уклониле, а спровод је пешце с владиком — кога је у истој цркви дочекало местно свештенство, предавши му „плашт“ и „штаку“ — продужио пут, уз појање тропара и брујање звона, дворском улицом у саборну цркву. Пред вратима саборне цркве дочекало је Његово Високопреосвештен-

ство многобројно парохијско свештенство протопопијата вршачког и белоцркванског.

Пошто је владика, ушавши у олтар, целивао престол, прочитао је са амвона протопресвитер вршачки г. Александер Стојадиновић грамату *Његове Светости патријарха Георгија Бранковића*, којом се свештенству и народу богоспасајеме епархије вршачке објављује, да је за архијереја исте епархије св. Синод изабрао, *Његово ц. и кр. апостолско Величанство Франц Јосиф I.* потврдио, а Он посветио преосвећеног Гаврила Змејановића. Грамату је народ пропратио бурним живеом, а високопреосвећени епископ га је са царских двери првим архијерејским благословом благословио, а за тим епископски престо заузео, да одстоји кратко молебствије, на које је српско црквено певачко друштво складно одговарало. По молебствију, владикау је у име свештенства и народа епархије вршачке поздравио протопресвитер вршачки г. Ал. Стојадиновић овом беседом:

Благословенъ градъи во њма Господне!

Што се Вршац обукао у свечано руво? Што су му куће искићене заставама, мирисним цвећем и свакојаким шаренилом? На што брујање звона са свију цркви ове вароши? Шта су се скупили толики свештеници, обучени у светле одежде? Што је толики народ испунио улице, па чак и овај свети дом? Каква је то врева? Какав жагор у целој вароши? Какви се то усклици чују? Каква се то необична радост види на лицу свакога од присутних? — Шта значи све то?

Све је то проузроковао Твој долазак, високопреосвећени Архиепископе наш! Тиме даје израза својој радости Твој народ, Твоја паства, Твоја деца, — јер добисмо жељно исчекиваног архиепископа, добисмо духовног оца, који ће о нама бригу да води. Таквим сјајним дочеком дају деца Твоја израза својој искреној синовњој љубави према своме духовном оцу, према Теби, свети владико!

Таквим од срца долазећим изразом радости своје хоће да Ти олакшају почетак делања Твога у богоштићеној епархији Твојој.

Таква љубав, као што Ти је приноси Твој народ, неопходно Ти је нужно, ако хоћеш, да Твој узвишени рад буде од користи, — јер си као епископ примио тешко бреме на себе,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

које ћеш моћи само уз нашу љубави пуну помоћ носити; примио си на себе велике дужности, које можеш само уз нашу, из синовње љубави потичућу предусретљивост успешно вршити.

Заиста, тешко је време, које епископ на себе прима; велике су дужности, које епископ има да врши! Ту Ти морамо, свети владико, — већ *нашег* добра ради — сви помагати.

Ти имаш, високопреосвећени архипастире, да нам проповедаш слово Божије; да нам представљаш изасланика Христа Спаситеља; у Његово име с нами да говориш; Његову науку да нам тумачиш; Његове свете и узвишене намере међу нами да промицеш и оствариш.

Ти имаш, свети владико, да нам показујеш права средства, помоћу којих се наше срце и наш живот освећује, и којима се наша права срећа ствара, а наше душе вечито спасавају.

Ти имаш, свети владико, да нам гнусност и шкодљивост греха предочаваш; у правој употреби светих тајни да нас обучаваши; свако незнање, сваку заслепљеност и свако криво мишљење с нашег разума да скидаш; тврда срца да умекшаши; лутајуће и заблуделе на прави пут да изводиш; грешнике да опомињеш; добре на постојаност и истрајност у добротељи да храбриши; колебајуће се и сумњајуће се добро да посаветујеш; слабе да крепиши; заслепљенима очи да отвараши, и нами свима прави пут к небу да показујеш.

Ти имаш, високопреосвећени архипастире, увек добро да расудиши: када треба да је слово Божије у Твојим устима као блага роса, која помаже, да добре намере клијају, и да златни плодови светог живота до зрелости дођу, — а када треба да је као оштри мач, који грешнике одвраћа са крива пута.

У кратко: Ти имаш, високопреосвећени архипастире наш, да положиши темељ нашој временој и вечној срећи; Ти имаш да нам прибавиши добру савест, мир и примирење с Богом и људима, и вечно блаженство.

Као дијецезан поверене Ти епархије гребана, свети владико, да будеш праведан и милостив судија, — да никоме криво не учиниш и да се нико на Тебе не заплаче; треба да будеш добар и mudar управитељ, — како би Ти епархија, и у њој паства Твоја до цветућег благостања дошла.

То су само у кратко напоменуте дужности епископа, па, гле, како су многоразличне и тешке.

Но, високопреосвећени архипастире наш, Ти пред њима нећеш клонати духом, кад знаш, да Те предусретамо синовњом љубављу, која нам даје и снагу и вољу, да Ти вршење истих олакшамо.

А ево, како ћемо Ти, високопреосвећени архипастире наш, Твој тешки рад олакшати.

Знајући, да си нам дошао као благ и милостив отац, коме наше време и вечно благостање на срцу лежи, ми ћемо Те љубити и поштовати; Твоје ћемо поуке радо слушати и даље распростирати; Твоје ћемо налоге извршивати; Твоје ћемо опомене к срцу примати и по њима се владати; Твојим напутцима ћемо послушност одавати, — јер смо уверени, да при свему, што нам будеш говорио и налагао, само наше добро у виду имаш.

Као добри Хришћани у цркву ћемо прилежно на молитву долазити, и ту ћемо, када будеш безкрвну жртву на светом олтару приносио, наше молитве с Твојима спајати, и с Тобом заједно „*ѐдинџми џсты ѝ ѐдинџмѝ сердцемѝ*“ славити Творца.

Буди уверен, свети владико, да ћемо Ти нашим хришћанским животом, нашом љубављу и послушношћу — у Твојој претешком звању радости чинити.

А сада — благослови нас, свети владико, првим Твојим архијерејским благословом, — да се на нас излије благодат Божија, која ће нам дати снагу, да можемо сва наша обећања испунити; а ми ћемо се милостивом Творцу вазда молити: да Те одржи у светој ревности Твојој за добро наше, и да ти дарује дуг живот и лепо здравље, — да можеш Богу, светој цркви Његовој, милостивом владару, драгој нам отаџбини и милом народу српском верно послужити! Живио!

Владика, тронут саслушаном беседом и радношћу присутног народа, сабравши се од узбуђења, изговорио је значајну, смишљену, лепим српским језиком пуних фигура беседу: да се је тешко опростио китњастог Срема, гробова својих родитеља, загрљаја својих сродника и пријатеља, али га весели, што га је у овој епархији нашао исти добар и поштен народ српски. Срем је заменио — драгом отаџбином Угарском; рођеног, једног брата — сваким

братом Србином; пријатеље — децом својом, милом џаством својом. . . . Тешке дужности своје, које му је предочио добар у Христу брат, савладаће божјом помоћи, љубављу и поверењем народа, којега толико љуби, као и живот свој. Веран Богу, као апостол цркве христове, радиће у славу божју и у корист цркве, а као учитељ народа свога, учиће га свима хришћанским врлинама, учиће га да чува образ и поштење своје, да му име буде славно, као и предака његових. Благосиљајући народ, моли га да му помогне у дужностима и да му поклони своје поверење.

Беседу владичину пропратно је народ одушевљеним усклицима. испративши тако Његово Високопреосвећенство у епископску резиденцију, где га је, рецју епарх. школ. референта г. Дим. Долге, поздравило епарх. чиновништво и епитропство. По коридору двора постављене у бело обучене ученице оvd. срп. вероисповедних осн. школа, просицајући пред владиком цвеће, довршише врхунац овог описаног доиста импозантног дочека. Једна од својих другарица, Олга Андрејевићева, поздравила је владиком овом добродошлицом: — „Из невиних срдаца наших и дубине наше српске душе кличемо Ти свети владико: добро нам дошао и у добар час по децу Твоју, Твој мили српски народ, који Те толико љуби, колико и саму свету цркву — живот свој. И ја сам сретна, што могу овом приликом и са овог места да будем тумачица жеља мојих другарица, којима си е лица прочитати могао, да се искрено радују Твојој данашњој слави и величини. Дај Боже да Те оваква слава и оваква љубав прати кроз сав живот Твога владиковања и да између Тебе и народа Твога влада онаква сугласица, као што је у хармонији боја овог завежљаја цвећа, који Ти предајем као залог народне љубави. Живео и у добар нам час дошао!“

Владика је девојчицама одговорио оном светом речи Христовом: „пустите децу к мени, јер је њихово царство небесно“, да му је овај поздрав најмилији, јер потиче из невиних срдаца њихових, и јер је дечија љубав, искрена љубав.

— Од 6½ сати почео је владика примати депутације, свакој на поздраве и честитања прикладно одговарајући, што је трајало пуна два сата.

У 9 сати у вече била је бакљада са ва-

третом и серенадом, на којој је учествовало српско грађанство и народ из епархије, вршачко српско црквено певачко друштво и павлишко певачко друштво. Овом приликом држао је г. Ђура Цвејић, председник вршачке српске православне црквене општине, владици један говор, који ни по садржини, ни по оштрој својој форми није одговарао поздраву, што је овом приликом имало вршачко српско грађанство да принесе високопреосвећеном епископу. Наглашавајући тешка времена у којима српски народ ове отаџбине живи, а на посе спомињући оно фатално питање о комуналисању овдашњих српских вероисповедних основних школа — он је позивао владиком, као вођу интелегенције наше, да својим моћним положајем стане на пут тој навали, и да како у овом случају, тако и у свакој прилици брани и штити народна права и интересе цркве. Бацајући копрену заборавности на до сада што је било, изнашао је дужности владике према народу у таквом тону, који је требао да илуструје онај рад у корист народа — *с народном љубави*, а противно — *с народном клетвом*. . . Но на овај говор председника вршачке српске црквене општине којим је авторитет епископа профанисан и који свесно грађанство вршачко не одобрава, свратићемо се, кад га у јавности читали будемо.

Владика с пуно такта достојанствено одговорио је, да му се је срце зарадовало на указаној величанственој овацији вршачког српског грађанства, али да му је душа задрхтала од помисли на одговорност, којом се рад једног човека доводи у сvezу са народном клетвом. . . Он ће увек бранити интересе цркве и народа, а ако ко противно мисли, да се вара. Он љуби српски народ, коме и сада као и увек препоручује да чува своју прадедовску веру, народност, образ и поштење српско, те благосиљајући присутне и њихове на дому, опростио се с народом.

Овако је текао овај импозантан дочек, који ће учесницима остати за вечан спомен, имајући при том пред очима својима једног српског епископа, који искрено љуби српски народ и који ће врлинама, способностима, положајем и енергијом својом бити прави пастир и отац духовне џастве своје.

—н—

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Његово Величанство) благоизволело је најмилишћивје захвалити се на израу верности и оданости, који су му Срби Вршчани, приликом свог јавног збора, одржаног 9. јуна о. г. ради одбране српских вероисповедних школа, најсмелије подастрели брзојавним путем. У превршињем одговору Његово Величанство изреком навађа, да је о верности Срба потпуно уверен.

(За конзисторијалног бележника епархије вршачке) поставио је високопреосв. г. епископ *Гаврило Змејановић*: пароха у Сечују Јереја г. Димитрија Јанковића. Поздрављамо г. Јанковића у новоме положају и надамо се, да ћемо од сад моћи и из вршачке епархије доносити извештаје о радњама тамошњих епархијских власти.

(Избор пароха у Старој Пазови.) У прошлу недељу обављен је избор пароха у Старој Пазови (Архиђијецеза). Изабран је са 32 против 2 гласа: Јереј *Симеон Араницки*, протопрезвитератски капелан у Земуну. Честитамо и своме ваљаном сараднику, а и црквеној општини старо-пазовачкој!

(Г. протосинђел Виктор) уредник „Весника Српске Цркве“ и „Мира“ одликован је орденем св. Саве III. степена. Честитамо!

(Школски Савет) је држао јучер, у суботу, своје седнице.

(Освећење Пакрачке катедрале.) Из Пакраца нам јављају, да је оправка катедрале при крају и да ће се освећење обавити најдаље 15. (27.) септембра т. г. Пре самог освећења издаће се програм свечаности, по овим се раније јавља свима, који би хтели овој свечаности присуствовати, нека се због станова јаве: „Одбору за приређивање свечаности“. А ко би хтео песмом, којим инструментом или декламацијом учествовати, нека се од данас најдуже за 14 дана јави: „Добротворној задруги Српкиња Пакрачких“, која ће на дан освећења у вече да приреди забаву са играчком.

(Реформаторски покрет у горњој Италији), који је прошле године започео у Пиаченци, добива данас већ одређенији облик. Године 1895. устао је у тој варошици Don Miraglia (свештеник римокатолички) у проповиједима својим против властољубља римске цркве и духа свјетског, који у врховима њене јерархије превлађује. Ради тих проповиједи буде он свргнут, те прије неколико мјесеци пређе у протестанте. На брзо пак добије он у свештенику *Марији Негронију* присталицу. вјешта агитатора. Па

и овај буде свргнут и екскомунициран, након чега оде у Милан и једном проповиједи својом, против начина исповиједи у римокатоличкој цркви, сврне на се опћу пажњу. Нађе се одмах покровитеља и присталица, који омогућише, да он у престоници Ломбардије покрене лист, у коме ће своје идеје заступати и пронагнати. Као што неки листови пишу, постало је сада већ јасним, камо овај покрет смијера. Сврха му је, веле, да се организују *националне* цркве, које би се отресле *авторитета папског* и у којима би се чисто и *истинито Хришћанство* проповиједало. Тако дакле у Италији. А ми зар за вољу „Валкана“ да се нашим авторитету потчинимо!

—ч—

(У Црној Гори) има 43 основне школе са 64 учитеља и 2500 ученика; 1 гимназија са 50 ученика, богословско учитељска школа са 15 ученика и виша девојачка школа са 50 ученица.

(Из личног протопрезвитерата) доставио нам је преч. г. Мојсије Мајсторовић намесник и администратор истог протопрезвитерата, све податке о стању душа за последње три године:

Година	Број свију душа			Родило се			Умрло			Више се родило	Вјенчало се
	муш.	жен.	свега	муш.	жен.	свега	муш.	жен.	свега		
1893	29383	26092	55475	1074	1014	2088	789	782	1571	517	336
1894	29410	26203	55613	1062	940	2002	900	869	1769	233	374
1895	29879	26638	56517	969	976	1945	572	562	1134	811	278

Јавна захвалност!

Овдашња српска трговачка омладина наручила је код госп. *Луке В. Алексијевића* подузимача и отиравача српских цркв утвари, задружних застава и барјака у Н. Саду један *Задружни Барјак*, на пошто нам је горепоменути господ. исти барјак на наше потпуно задовољство зготовио, то му овим наше јавно признање и захвалност изјављујемо и сваком другом који такве ствари употребљују најтоплије препоручујемо.

У Бос. Градишки, 25 јунија 1896.

У име трговачке омладине

Јаков Врујић, Јово С. Јокић.

ОГЛАСИ.

Ad K 985/187 ex 1896.

137 3-3

СТЕЧАЈ

На упражњено место систем. парох. помоћника при св. Претечевој цркви у Сомбору, са којим је скончана плата III. разреда и 300 фор.

У име сесије, овим се расписује стечај е том примедбом, да се за сада укупна сума плате у смислу алин. 2. §-а 31. I. Д. прев. кр. рескрипта од 10 авг. 1868. на једнаке делове међу сомборско парох. свештенство дели.

Компетенти имају своје правилно инструкисане молбенице путем својих претпостављених власти овамо до 22. септ. (4. окт.) о. г. поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке у Новом Саду 29. јула (10. авг.) 1896. држане.

Епарх. конзисторија бачка.

124

ШКОЛСКА ОБЈАВА. 3—3

У српску, мушку учитељску школу пакрачку уписиваће се учитељски приправници у сва три разреда слиједеће школске године од 29—31. августа, а пријемни испити држаће се од 1—3. септембра т. г. по р. к. сваки пут од 8 до 12 часова прије подне.

Поправни испити обавиће се 4. септембра прије подне. Ко се не пријави најзад до 10. септембра не може бити примљен без дозволе Високог. С. Н. Ц. Школ. Савјета.

Ко жели бити примљен у ову срп. учитељску школу, дужан је поднијети управи:

а) Крстни лист, који доказује, да је Србин православне вјере, и да је навршио 15. годину живота.

б) Свједочанство о свршеној доњој реалци, доњој гимназији, реалној гимназији, потпуној вишој основној или овима одговарајућој школи, са најмање довољним успјехом.

в) Лијечничко свједочанство да је душевно и тјелесно потпуно здрав и за учитељско звање способан.

Пакрац 28. јула (9. августа) 1896.

У п р а в а.

139 ГРАЂЕВИНСКО-ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 2—2

На темељу одобрења велеславног Архд. Адм. Одбора у Карловци од 26. јуна (8. јула) 1896. А. О. 662/394 ех 1896. предузеће српска православна црквена општина у Сибачу оправљање своје св. Цркве. По техничком налазу стоји целокупна радња 321 фор. 45 нов. стога се овим позивају сви они који ту радњу предузети желе да на дан дражбе која ће се обавити на лицу места 25. августа (6. септембра) 1896. у 10 сати пре подне доћи изволе.

Дражбовање се на мањак а учесници дражбе имаће 10% од горње своте у име жаобине положити.

У Сибачу, 8. августа 1896.

Младен Небригић,
перовођа.

Елесие Рашић,
председник.

С Т Е Ч А Ј. 132 2—3

На новоустановљено *учитељско место* на срп. вероисповедној школи у Фелдварцу (бачком) расписује се стечај.

Годишња је плата учитељу 400 ф. (а у изгледу је, да ће се плата у скоро са 144 ф. 50 п. повисити, пошто сви местни учитељи такове плате уживају); у име стана 100 фор; у име зимњег огрева 50 фор; за чишћење школе 30 ф. и за писарину 10 фор. 50 н.

Изабрани учитељ имаће све школ. уредбом прописане предмете предавати у оним разредима, које му местни школски одбор доделио буде. — Осим тога дужан ће бити за ту наплату пофторну школу држати и недељом и празником као и на пређе-освећеним литургијама у једној певници појати и сву старију мушку децу у црквеном појању обучавати.

Жели се, да се дотични лично пријави и да је ноталном појању вичан.

Молбенице са сведочбама ваља упутити на местни школски одбор.

Рок за поднашање молбеница је 4 недеље од дана првог увршења овог стечаја у званични лист „Српски Сион“.

Из седнице школског одбора, држане у Фелдварцу 28. јула (9. августа) 1896.

Богдан Поповић

Стеван Кирић

општ. перовођа.

председник.

С Т Е Ч А Ј. 134 2—2

Оставком госп. учитеља Јеврема Милошева упражњено је *учитељско место* на срп. вероиспов. мушкој четвороразредној школи, на које се овим стечај отвара.

Са истим местом склопана су ова берива: 400 фор које у месечним ратама у напред прима као и за пофторну школу 40 фор., 5 катастралних јутара ораће земље у једном комаду, на коју учитељ порез плаћа. Стан са две патосане собе, јеловник и велика башта од 600 кв. хвати, од које половина засађена је виновом лозом. Поред тога 5 фор. паушала и 25 фор. за перовођство и рачуновођство. Од укопа где позван буде 50 н. а кад се у цркву носи 1 фор. Огрева у слами колико буде требало.

Изабраном учитељу спадаће у дужност школ. уредбом прописане предмете предавати, децу у појању учити и у недељне и празничне дане десну певницу држати.

Молитељи имају добро инструкуиране молбенице са нужним сведочбама снабдевене на поднискани школ. одбор послати и доказати, да је учитељску школу сомборску редовно свршио и пенит из мађарског језика положио. Лична пријава узеће се у обзир.

Рок стечаја траје до 18. Августа по ст. кал. када ће се и избор обавити.

Из седнице мест. школ. одбора држане у Оросламошу 28. Јула 1896. год.

Мест. школ. одбор.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

С Т Е Ч А Ј. 123 3—3

Овим се отвара стечај за једног учитеља на српској вероисповедној шесторазредној основној школи у Нађлаку (чанадска жупанија).

Плата је у готовом новцу за основну школу 400 фор., за пофторну школу 50 фор. За перовођство 30 фор., гди је дужан све црквено школске општинске писарине извршавати. За годишњи паушал 20 фор.; свега дакле 500 форинти у готовом новцу; дађе 6 *фати лаких* или 4 *фата тврдих дрва* од којих се и школа грејати има. Ова дрва свака три месеца у напред добија. Новчана плата напред у месечним оброчима, осим тога слободан стан са једном собом, кујном, спајзом, таваном, шталом и баштом.

Од великог погребца и парастоса 1 фор., од малог погребца 50 нов., гди позван буде.

Изабраном учитељу спада у дужност деци законом прописане предмете предавати, у цркви при сваком богослужењу у десној певници појати, и децу у црквеном појању поучавати.

Компетовати могу они учитељи који су испит из мађарског језика положили.

Молбенице се имају са нужним сведоцима упути на овоместно председништво.

Лична пријава узима се у обзир.

Само изабраном учитељу путни се трошак плаћа.

Рок стечаја траје до 1. септембра т. г., по стар. кал. којег дана ће се и избор одржати.

У *Нађлаку*, 16. јунија 1896. год. држане црквено школске скупштине.

Борислав Фирићански   Васа Јосифовић
привр. перовођа,   председник.

Ad K 707/188 ex 1896.

123 2—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено место систем. парох. помоћника у Ст. Бечеју, са којим је скопчана плата II. разреда и сесија у природи, овим се расписује стечај с том примедбом, да ће новоизабрани систем. парох. помоћник евентуално имати половину свију с тим местом скопчаних прихода садашњем администратору упражњене парохије те уступати, док се истоме друго место одредења нашло и одредило не буде.

Компетенти имају своје правилно инструиране молбенице путем претпостављених власти до 22. септембра (4. октобра) о. г. овамо поднети.

Из седнице епарх. Конзисторије бачке у Новом Саду 29. јула (10. августа) 1896. држане.

Епарх конзисторија бачка.

123

ШКОЛСКА ОБЈАВА. 3—3

У српској учитељској школи сомборској започиње се школска 1896/7. година 1. септембра по ст календару.

У смислу наредбе Високосл. Школског Савета течај школски траје четири године.

У учитељску школу примају се:

а) за приправнике младџи православне вере, здрави телом и душом, смерни и благе нарави, који су петнајесту годину навршили и четврти гимназијални, четврти реални или четврти разред грађанске школе с *довољним* успехом свршили.

Такође могу бити примљени и они, који немају сведочанства од овог разреда, али ће дужни бити овде пријамни испит полагати из науке вере, срп. језика, историје, географије и рачуна у обиму у колико се у грађанским школама исти предмети предају.

б) за приправнице примају се Српкиње православне вере, које су четрнајесту годину живота навршиле и IV. разред српске више девојачке школе с *добрим* успехом свршиле, а при том су здраве и примерног моралног владања.

Једни и други имају пријамни испит из славенског читања, молитава из рачуна и малог црквеног појања овде с добрим успехом положити. — Ученици и ученице из школа, где се не учи српски језик, полажу још пријамни испит из срп. језика, а они који немају оцену из мађарског језика, показати имају да знају мађарски читати.

Сваки, који у овај завод ступити жели, дужан је са собом донети крштено писмо, лекарску сведочбу о добром здрављу и сведочбу о свршеним горенаведеним или вишим школским разредима.

Они, који су пре једне или више година школу оставили, морају донети са собом сведочбу свога пароха о моралном и религиозном владању свом.

Женске имају још неизоставно донети писмену изјаву својих родитеља или добротвора да ће их они за време бављења у овом заводу о свом трошку издржавати, на којој изјави мора бити и потврђење местне политичне власти, да су дотични доиета у стању своју обвезу испунити.

Стан и храна само се у приватним кућама, са знањем и одобрењем управитељевим, или по препоруци овога, погодити може.

У Сомбору, 1. Августа 1896.

Н. Ђ. Вукићевић,

управитељ српске учитељске школе сомборске.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Б. 839./I. 125. ex 1896.

133 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Овим се расписује стечај на два парохијска места III. и IV. класе у Опаву (торонтал. жу панија). Молбенице ваља потписаној управи послати до 8. (20.) септембра 1896.

Из седнице енарх Конзисторије, држане у Вршцу 24 јула 1896

Епархијска конзисторија вршачка.

С Т Е Ч А Ј . 131 2—2

Српска православна црквена општина сентоманска (Bács Szt. Tamás) закључила је, да за своју цркву Христов гроб изградити даде и вотирао је на ту цел 1000 фор.

Који на овај посао рефлектују нека своје детаљне нацрте са прорачуном целокупног посла (столарског, резбарског, златарског и сликарског) председништву ове општине најдуже до 1. (13.) Септембра о. г. припошљу, а 8. (20.) истог месеца у Сентомаш у српску читаоницу дођу, где ће се тога дана у 3 часа после подне лицитација реченог посла обавити.

При пошљању нацрта нека сваки назначи, какву награду за исти тражи, за случај, да му се нацрт прими а посао на њему остао не би.

Припослане нацрте могу рефлектантима видети код Председништва од 1. до 8. Септ.

Црквена општина задржава себи право, да посао по одржаној лицитацији према поверењу и скупљем нудиоцу изда.

У Сентомашу 3. (15.) Августа 1896.

Председништво цркв општине

С Т Е Ч А Ј 125 3—3

На упражњено учитељско место на вероисповедној школи овоместној

Плата је учитељу 400 фор., коју ће изабрани учитељ месечно у напред уредно из цркв. благајне добивати, од погребца где позван буде 50 новч., такође и од сваког парастоса и слободан стан са пространом баштом.

Желимо, да је свршени приправник сомборске учит. школе, да је испит из мађарског језика положио и да своје уредно инструиране молбенице преко Сл. Еп. Школског Одбора вршачког овамо нама пошаље. Дужност ће изабраног бити осим прописаног школског рада, у цркви певницу држати, дацу у ијенију обучавати, при сваком богослужењу па и у частне poste при преосвећеним литургијама са децом учествовати. Првенство ће имати они, који се лично пријавили буду. Примећавамо, да нам је храмовни дан Велика Госпојина. Молбе невршених молитеља не ћемо у призрење узимати.

Рок је стечај до 25 августа 1896.

Из седнице школ. одбора у Денги 28. јула 1896. држане.

Чедомир Удицки
п.рох. адм.

Светозар Стапојев
председник.

Бр 315. 1896./Управ. Одб.

141 1—1

С Т Е Ч А Ј.

Оставком Јована Ђ. Ђосића срп. нар. учитеља, остаје овде упражњено место на прѣворској срп вероз. мешовитој основној школи; услед чега се овим привремено отвара стечај, с којим је местом скопчана плата у износу од *шест стотина фор. а. вр.* (600 фор.) и то: у име учитељске плате 500 фор. што ће из цркв. опћинске, а 100 фор. у име појачке награде из варошке благајне, у месечним оброцима примати унапред.

Осим тога, слободан леп стан са 2 собе, предсобљем, кухињом, јеловником, а у дворишту са сепаратном собом, шталом и свињцем, даје, за своју употребу 4 (четири) хвата тврдих дрва, и 2 (два) хвата тврдих дрва за грејање школ. дворане; за чишћење школ. дворане месечни наушал од 2 ф. 50 нов., а за годишњи прибор за писање 3 фор. 50 нов., — и најпосле уз пространо двориште велику башту, воћњак и виноград уживаће изабраник.

Дужности су учитеља обележене школеком уредбом од 1872. и дисциплинарним правилима од 1876.

На ово место комитовати могу, само потпуно оспособљене учитељске снаге, а првенство ће имати они, који имају вишегодишњу праксу, а крај тога ако потпуно знају мађарски, како у говору тако и на писму.

Изабраник ће дужан бити, после позива овог одбора, своје место најдуже за 8 дана заузети.

У изгледу и то стоји, ако изабраник после извесне пробе докаже, да је вешт опћински бележник, и да канцеларију регистрално уме водити, да ће бити од овога одбора изабран и за опћинског бележника, те ће у том случају за обављање те споредне дужности, уживати месечну награду у износу 12 ф (дванајет фор.) 50 нов.

Добро инструиране молбе ће примати председништво овог одбора, закључно до 8. (20.) септембра о. г., којег ће се дана и избор обавити.

Из седнице управног одбора, срп. прав цркв. школ. опћине арадске, у Араду 8. (20.) августа 1896. држане.

Јован Ђ. Ђосић
бележник.

Арсеније Илић
председник.

Број ЕК 192. 1896.

144 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Овим се расписује стечај на парохију II. разреда у Свиници, протопрезвитерата петрињскога.

Интеркалара нема.

Рок за пријављивање до 10. (22.) октобра 1896. г.

Из сједнице Енарх. Конзисторије држане у Плашком, 8. августа 1896.

Михаил.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Бр. 62/1896. ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 143 1—1

Српска православна цркв. школ. опћина ка-
начка намерава предузети све потребне оправке
на својој цркви.

По стручњачком предрачуну, који је 9. (21.)
августа т. г. од стране славног епарх. админ.
одбора темишварског под бр. АО. 1012 ex 1896.
одобрен, целокупна радња стаје 1446 ф. 02 нов.

Позивају се сви они, који овај посао пре-
узети желе, да изволе доћи на дражбу, која ће
се одржати 22. августа (3. септембра) т. г. у
дворани овдашње срп. основне школе.

Дражбовање се на мањак, а шишмандук је 10%.

Опћина задржава себи право, да посао по
одржаној дражби према поверењу и скупљем пу-
дноцу изда.

Предрачун и сви остали услови могу се сваки
дан видети у овоопћинској писарници.

У *Канаку* 13. (25.) августа 1896.

За управу срп. прав. цркв. школ. опћине:

Светозар С. Ајваз

Иван Кретић

учитељ као перовођа.

• предеједник.

СТЕЧАЈ. 126 3—3

Овим се расписује стечај за *учитеља* III. и
IV. разр. меновите школе у *Товаришесву*. Учи-
тељске дужности у школи и цркви прописане су
Школ. Уредбом, а плата је ова: за редовну
школу 400 фор. и 30 фор. за перовођство; стап
и сламе за огрев колико је потребно; од укуна
где позван буде 1 фор.

Молбенице ваља послати до 25. августа о. г.
а жеља је општине да се молиоци, ако је мо-
гуће лично прикажу.

У *Товаришесву*, 28. јула 1896.

Тоша Пиварски
школ. председник.

Е. 665. I. 114. ex 1896.

142 4—3

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на *парохијско место*
I. класе у Баранди (торонталска жупанија).

Молбенице ваља потписаној управи послати
до 15. (27.) септембра 1896. год.

Из седнице епарх. конзисторије држане у
Вршцу 12 јула 1896.

Епархијска конзисторија вршачка.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду
нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој вели-
чини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, про-
виђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се
звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном ме-
сту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од менеј изнађена и много пута

одликована

патутирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи
прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује
са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће;
звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог
гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

28 10—26

Илустровани ценовници и прорачуни трошна бесплатно и франко.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву
„Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова,
а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Хер-
цеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину
5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА